

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 9.

Vydána dne 31. března 1954.

Cena 50 haléřů.

OBSAH:

17. Nařízení o platových poměrech zaměstnanců státního aparátu.

17.**Vládní nařízení**

ze dne 12. února 1954

o platových poměrech zaměstnanců státního aparátu.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 14 odst. 1 zákona č. 2/1954 Sb., o státním plánu rozvoje národního hospodářství republiky Československé na rok 1954:

§ 1.**Základní ustanovení.**

(1) Náš lidově demokratický stát plní při budování socialismu významné hospodářsko-organizační a kulturně výchovné úkoly. Na plnění těchto velikých úkolů se podstatnou měrou podílí státní aparát. Úkoly státního aparátu při výstavbě socialistického řádu, zejména organizace hospodářství a všestranné rozvíjení kulturně výchovné činnosti na nových socialistických zásadách, jsou velmi složité a kladou vysoké požadavky a nároky na politickou a odbornou úroveň pracovníků státního aparátu.

(2) Jedním z hlavních předpokladů pro zlepšení práce státního aparátu je hmotné zainteresování jeho pracovníků na nepřetržitém růstu jejich politické a odborné úrovně a v souvislosti s tím i na lepších výsledcích jejich činnosti.

(3) Proto se platové poměry pracovníků státního aparátu, v souladu se socialistickou zásadou určování odměny za práci podle její jakosti, jejího množství a společenského významu, upravují na základě systemisace osobních stavů, funkčních míst a funkčních platů.

§ 2.**Rozsah platnosti nařízení.**

(1) Toto nařízení se vztahuje na zaměstnance rozpočtových organizací s výjimkou

- a) příslušníků závodních jednotek požární ochrany z povolání a státního požárního dozoru, členů závodní stráže a zaměstnanců v zařízeních společného stravování,
  - b) zaměstnanců, kteří u organizací plnicích kulturní, sociální nebo jiné zvláštní úkoly konají odborné práce (pedagogické, zdravotnické, umělecké a vědecké) přímo souvisící s plněním těchto úkolů,
  - c) soudců, prokurátorů a právních čekatelů,
  - d) dělníků zaměstnaných u organizací s činností převážně hospodářské povahy.
- (2) Toto nařízení se nevztahuje na zaměstnance rozpočtových organizací v oboru ministerstva národní obrany; v oboru ministerstva vnitra se vztahuje pouze na zaměstnance civilních složek.

§ 3.**Systemisace osobních stavů, funkcí a funkčních platů.**

Systemisace stanoví osobní stavy zaměstnanců a jejich platy podle obtížnosti, rozsahu a společenského významu úkolů jimi obstarávaných tak, že pro jednotlivé rozpočtové organizace, po případě pro určité skupiny těchto organizací stanoví

- a) označení (nomenklaturu) jednotlivých funkcí (funkčních míst), charakteristiku funkční činnosti a předpoklady potřebné pro zastávání stanovených funkcí,
- b) funkční plat za zastávání jednotlivých funkcí,

- c) počet funkčních míst podle jejich označení (nomenklatury) a podle schválené organizační struktury příslušné rozpočtové organizace,
- d) celkový průměr platů všech zaměstnanců systemisovaného osobního stavu příslušné rozpočtové organizace.

§ 4.

Ustanovování zaměstnanců na funkční místa.

(1) Zaměstnanec lze ustanovit toliko na volné funkční místo. Zaměstnanec, který nespĺňuje předpoklady stanovené pro zastávání příslušné funkce, lze ustanovit na takové místo jen výjimečně z důležitých důvodů týkajících se rozmístění pracovníků v souladu s potřebami státního plánu rozvoje národního hospodářství.

(2) President republiky ustanovuje a odvolává přednosty diplomatických missí, náměstký ministra-předsedy státního úřadu plánovacího, předsedu státního úřadu statistického, vedoucího sekretariátu presidenta republiky a ostatní vedoucí zaměstnance kanceláře presidenta republiky. Vedoucího úřadu předsednictva vlády, náměstký ostatních ministrů, zmocněnce ministra státní kontroly pro Slovensko a vedoucí (předsedy) úřadů postavených na roveň ústředním úřadům s výjimkou předsedy státního úřadu statistického ustanovuje a odvolává vláda.

(3) Zaměstnanec na ostatní funkční místa ustanovuje a z nich odvolává, pokud není dále stanoveno jinak, vedoucí rozpočtové organizace spravující příslušný systemisovaný osobní stav nebo jeho odpovědný zástupce. Vedoucího organizace ustanovuje a odvolává vedoucí přímo nadřízené organizace. Příslušný ministr (vedoucí ústředního úřadu) může si vyhradit ustanovování zaměstnanců na určité důležité funkce u organizací jemu podřízených a odvolávání z nich.

(4) Předpisy o ustanovování a odvolávání hlavních (vedoucích) účetních a ostatních pracovníků účtáren zůstávají nedotčeny.

§ 5.

Hodnocení zaměstnanců.

(1) Vedoucí příslušných organizačních složek jsou povinni soustavně pečovat o správné rozmístění pracovníků podle jejich kvalifikace a schopností. Zároveň jsou povinni se všestranně starat o stále zvyšování jejich politické a odborné úrovně.

(2) Počátkem každého kalendářního roku zhodnotí vedoucí za uplynulý rok pracovní výsledky jednotlivých zaměstnanců, jejich politický růst, odborné znalosti a schopnosti za účelem zjištění, s jakými výsledky plní úkoly spojené s jejich dosavadními funkcemi a zda je jejich schopnosti při dosavadním zařazení plně využito

Funkční plat.

§ 6.

Funkční platy se odstupňují podle zásad stanovených v § 3 a systemisují se pro jednotlivá funkční místa pevnou částkou. Výjimečně mohou být funkční platy systemisovány se souhlasem státní systemisační komise platovým rozpětím, vyjádřeným nejnižší a nejvyšší platovou hranicí, toliko u druhově stejných funkcí, u nichž je třeba odstupňovat funkční plat podle rozsahu a obtížnosti vykonávané funkce.

§ 7.

(1) Zaměstnanec, který byl ustanoven na volné funkční místo a splňuje předpoklady stanovené pro jeho zastávání, přísluší funkční plat systemisovaný pro toto místo. Není-li funkční plat stanoven pevnou částkou, určuje jeho výši v rámci stanoveného platového rozpětí orgán příslušný k ustanovení zaměstnance s přihlédnutím k rozsahu a obtížnosti vykonávané funkce. Přitom nesmí být u příslušné rozpočtové organizace překročen systemisovaný celkový průměr platů všech zaměstnanců této organizace [§ 3 písm. d)].

(2) Zaměstnanec, který nespĺňuje předpoklady stanovené systemisací pro zastávání funkčního místa, na které byl ustanoven, určuje se funkční plat podle rozsahu a významu chybějících předpokladů až o 20% nižší, než kolik činí funkční plat stanovený pro příslušnou funkci.

(3) Zaměstnanec, který nespĺňuje předpoklady pro zastávání funkčního místa pro nedostatek vzdělání, musí být při ustanovení na takové místo zároveň stanovena přiměřená lhůta, do které je povinen potřebného vzdělání nabýt.

(4) Od opatření podle odstavce 2 může být výjimečně upuštěno, je-li nedostatek stanovených předpokladů rovnocenně vyvážen jinými vlastnostmi ustanoveného zaměstnance, zejména jeho odbornou praxí a zkušenostmi v příslušném oboru.

§ 8.

Funkční plat spojený se zastáváním funkčního místa, na které byl zaměstnanec ustanoven, přísluší ode dne nastoupení tohoto místa, jde-li o zaměstnanec nově ustanoveného. Při

změně výše funkčního platu zaměstnance přísluší mu funkční plat v nové výši od prvního dne měsíce následujícího po dni, kdy nastala skutečnost odůvodňující tuto změnu, a je-li tímto dnem první den v měsíci, již od tohoto dne. Byl-li však zaměstnanec přeřazen na funkční místo s nižším funkčním platem proto, že zanedbal nebo porušil své povinnosti, přísluší mu nižší funkční plat ode dne přeřazení.

§ 9.

Osobní plat.

(1) Zvláště vynikajícím odborníkům, kteří vykazují mimořádně úspěšné pracovní výsledky, může příslušný ministr (vedoucí ústředního úřadu) přiznat místo funkčního platu osobní plat až do výše jeden a půl násobku příslušného funkčního platu (horní hranice stanoveného platového rozpětí); osobní plat nesmí však přitom převýšit nejvyšší hranici, kterou určí vláda.

(2) Vláda stanoví pro obor jednotlivých ústředních úřadů počet zaměstnanců, kterým může být přiznán osobní plat, a celkovou částku s tím spojeného zvýšení nákladu na funkční platy.

(3) Osobní platy nad rámec stanovený v odstavcích 1 a 2 může povolit toliko vláda.

§ 10.

Příplatek za zastupování.

Zaměstnanec, který na služební příkaz zastupuje zaměstnance s vyšším funkčním platem po dobu delší 4 týdnů, obdrží za dobu zastupování přesahující 4 týdny příplatek ve výši 15% svého funkčního platu. Funkční plat s tímto příplatkem nesmí však převýšit funkční plat zastupovaného zaměstnance.

§ 11.

Nebezpečnostní příplatek.

Zaměstnancům, kteří trvale pracují v prostředí, ve kterém je mimořádně ohroženo jejich zdraví, se přizná, pokud jim nebude z tohoto důvodu zkrácena pracovní doba, nebezpečnostní příplatek podle míry ohrožení zdraví.

§ 12.

Práce v úkolové mzdě.

(1) U prací, u kterých jsou pro to technické předpoklady a kde by nebyla ohrožena jakost práce, se zavede práce v úkolové mzdě.

(2) Podrobnější předpisy o práci v úkolové mzdě a o jejím odměňování vydá ministerstvo financí se souhlasem státní systemisační komise a státní mzdové komise.

§ 13.

Prémie.

(1) Za prokazatelné úspory, kterých zaměstnanci dosáhli svou zásluhou, mohou být poskytovány premie.

(2) Premie mohou být zaváděny jen podle podrobnějších předpisů schválených státní systemisační komisí. Tyto předpisy navrhuje po předchozí dohodě s Ústřední radou odborů ve svém oboru působnosti příslušný ústřední úřad, pro obor působnosti více ústředních úřadů ministerstvo financí.

§ 14.

Jednorázové mimořádné odměny.

Za významné pracovní zásluhy, zejména za splnění důležitých úkolů nad rámec obvyklých povinností zaměstnance, za zlepšení organizace práce nebo zavedení dokonalejších pracovních metod a za mimořádnou iniciativu v práci mohou být poskytnuty jednorázové mimořádné odměny.

§ 15.

Věcná plnění.

Věcná plnění lze přiznat jen potud, pokud jsou odůvodněna zvláštními pracovními výkony nebo zvláštními povinnostmi. Jinak lze zaměstnancům poskytovat věcná plnění jen za náhradu odpovídající jejich obecné ceně.

§ 16.

Práce přes čas a ve dnech pracovního klidu.

(1) Práci přes čas je práce, kterou koná zaměstnanec z nařízení vedoucího příslušné organizace nebo jeho odpovědného zástupce nad pracovní dobu stanovenou pro něho příslušnými předpisy pro období týdenní, a jde-li o zaměstnance pracujícího v pravidelných pracovních směnách v nepřetržitém provozu, pro období čtyřtýdenní. Do odpracované doby se přitom započítává i pracovní doba, po kterou zaměstnanec nemohl pracovat, za kterou mu však přísluší plat nebo peněžité dávky národního pojištění nemocenského.

(2) Práci přes čas lze naříditi jen výjimečně, je-li to nezbytně nutné k včasnému splnění nepředvídaných úkolů, k zajištění nerušeného nepřetržitého provozu nebo jde-li o neodkladné práce opravné nebo udržovací; naříditi práci přes čas pro splnění plánovaných úkolů lze toliko se souhlasem bezprostředně nadřízeného úřadu.

(3) Za nařízenou práci přes čas nebo v den pracovního klidu se poskytne náhradní volno v rozsahu doby odpracované přes čas. Peněžitou odměnu za tuto práci lze výjimečně poskytnout toliko v případech a ve výši stanovené vládou.

(4) Zaměstnancům ustanoveným na funkčních místech, pro které je vzhledem k povaze funkční činnosti těchto zaměstnanců stanoven funkční plat již s přihlédnutím k práci konané nad stanovenou pracovní dobu, se poskytne náhradní volno toliko za práci přes čas konanou v noci.

§ 17.

Odměny za vedlejší činnost
ve státní správě.

Za činnost, kterou zaměstnanec vykonává ve vlastním nebo jiném oboru státní správy vedle všech úkolů odpovídajících funkčnímu místu, na které je zařazen, se poskytne zvláštní odměna.

§ 18.

Nárok na funkční (osobní) plat po dobu nepřítomnosti v práci.

O nároku na funkční (osobní) plat po dobu nepřítomnosti v práci platí až do nové všeobecné úpravy dosavadní předpisy o poskytování základního platu po dobu této nepřítomnosti.

§ 19.

Splatnost pracovních příjmů.

Pracovní příjmy stanovené tímto nařízením jsou splatné pozadu ve lhůtách, které stanoví ministerstvo financí.

§ 20.

Doplatky a přeplatky na
pracovních příjmech.

(1) Nárok na pracovní příjmy se promlčuje ve třech letech ode dne jejich splatnosti.

(2) Vracení neprávem vyplacených částek pracovních příjmů (přeplateků) lze požadovat, jen věděl-li zaměstnanec nebo musel-li z okolností předpokládat, že jde o částky nesprávně vymeřené nebo omylem vyplacené, a jen nejdéle za uplynulou dobu tří roků.

§ 21.

Administrativní srážky.

Pohledávky státu vzniklé z pracovního poměru nebo se zřetelem na něj lze uhrazovat

administrativními srážkami z pracovních příjmů bez ohledu na předpisy o exekuci. Tyto pohledávky se uhradí přede všemi ostatními i dříve zaznamenanými pohledávkami vyjma nárok na úhradu osobních potřeb ze zákona. Podrobnější předpisy vydá ministerstvo financí.

Přechodná a závěrečná
ustanovení.

§ 22.

Převod zaměstnanců do platů stanovených tímto nařízením upraví vláda.

§ 23.

Platové poměry civilních zaměstnanců rozpočtových organizací v oboru ministerstva vnitra, na které se toto nařízení nevztahuje, a platové poměry civilních zaměstnanců v oboru ministerstva národní obrany upraví příslušní ministři v dohodě s ministrem financí a se souhlasem státní systemisační komise podle zásad tohoto nařízení a předpisů podle něho vydaných.

§ 24.

Dokud nebude provedena systemisace osobních stavů zaměstnanců jednotlivých rozpočtových organizací podle tohoto nařízení, řídí se platové poměry těchto zaměstnanců dosavadními předpisy.

§ 25.

Bližší předpisy k provedení tohoto nařízení, pokud se v něm nestanoví jinak, vydá vláda, po případě orgány, které k tomu zmocní.

§ 26.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení, provedou je všichni členové vlády.

Zápotocký v. r.

Široký v. r.

Dr. Dolanský v. r.	Málek v. r.
gen. arm. Dr. Čepička v. r.	Maurer v. r.
Kopecký v. r.	Dr. Nejedlý v. r.
Uher v. r.	Dr. Neuman v. r.
Barák v. r.	Nosek v. r.
Beran v. r.	Plojhar v. r.
David v. r.	Poláček v. r.
Dvořák v. r.	Pospíšil v. r.
Đuriš v. r.	Ing. Púčik v. r.
Ing. Jankovcová v. r.	Reitmajer v. r.
Jonáš v. r.	Smida v. r.
Krajčíř v. r.	Ing. Šimůnek v. r.
Krošnář v. r.	Dr. Škoda v. r.
Dr. Kyselý v. r.	Dr. Šlechta v. r.

Štoll v. r.